

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 17.7.2012 г.
COM(2012) 400 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**Втори доклад относно въздействието на Директива 2006/48/ЕО и Директива
2006/49/ЕО върху икономическия цикъл**

{SWD(2012) 218 final}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	3
2.	Циклично развитие на регулаторните капиталови изисквания	4
3.	Въздействие на капиталовите изисквания върху равнището на капитал в банките	7
4.	Въздействие на капиталовите равнища на банките върху тяхната кредитна дейност	8
5.	Въздействие на достъпа до кредитиране върху икономическия цикъл.....	9
6.	Мерки срещу процикличността	10
6.1.	Единен правилник.....	10
6.2.	Антицикличен капиталов буфер (АКБ)	10
6.3.	Коефициент на ливъридж.....	11
6.4.	Агенциите за кредитен рейтинг (АКР)	11
6.5.	Малки и средни предприятия (МСП).....	12
7.	Заклучения	13
8.	Библиографски източници	15

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Втори доклад относно въздействието на Директива 2006/48/ЕО и Директива 2006/49/ЕО върху икономическия цикъл

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Минималните капиталови изисквания за банките съгласно Директивата на ЕС за капиталовите изисквания (ДКИ)¹, основаващи се на рамката Базел II, са обвързани с риска. Следователно, тъй като при икономически спад кредитните и пазарните рискове растат, минималните капиталови изисквания за банките също ще нараснат, за да отговорят на по-големите рискове. За да покрият тези по-високи изисквания, банките могат да бъдат принудени да привлекат допълнителен капитал в момент, когато вследствие на загуби техните капиталови ресурси са намалели и възможностите за набиране на капитал са оскъдни и скъпоструващи. Това може да ограничи способността на банките да предоставят заеми в икономиката, което ще засили икономическия спад. По подобен начин, по време на икономически подем, когато цените постоянно нарастват, а неизпълненията намаляват, очевидното намаляване на риска може да ограничи капиталовите изисквания и да доведе до увеличаване на кредитирането, което дава допълнителен тласък на икономиката. Ако регулирането има такъв ефект, то се описва като „проциклично“.
2. Поради вероятността ДКИ да допринася за процикличността, наблюдавана във финансовата система при предходната рамка Базел I, в ДКИ бе включен член 156², с който от Европейската комисия (Комисията) се изисква да осъществява периодично наблюдение на това, дали ДКИ оказва „значително въздействие върху икономическия цикъл“ и да представя на Европейския парламент и на Съвета двугодишен доклад, както и съответните подходящи коригиращи мерки.
3. Комисията подготви първия си доклад относно процикличността през 2010 г. Настоящият втори доклад отново се основава на анализа на ЕЦБ, който бе подкрепен от Групата за оценка на въздействието (ГОВ), създадена през 2011 г. съвместно от Комитета за финансова стабилност (КФС) към ЕСЦБ и Европейския банков орган (ЕБО) като правоприемник на Съвместната оперативна група за въздействието на новата капиталова рамка (СОГВКР). В центъра на доклада на ЕЦБ бе количествен анализ на данни, събрани от банки, които използват вътрешнорейтинговия подход, макар че накратко се обсъжда

¹ Обхващаща Директива 2006/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно предприемането и осъществяването на дейност от кредитните институции и Директива 2006/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно капиталовата адекватност на инвестиционните посредници и кредитните институции.

² През 2009 г. изменен с Директива 2009/111/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г.

вероятният процикличен ефект на стандартизирания подход, включен в настоящия доклад³.

4. Анализирането на зависимостта между регулаторните капиталови изисквания и процикличното предоставяне на заеми от банките си остава сложен процес. Както е подчертано в първия доклад, основните въпроси, на които се търси отговор, са следните:
 - а) Циклични ли са капиталовите изисквания?
 - б) Ако отговорът е „да“, дали цикличните капиталови изисквания оказват влияние върху равнището на капитала, който банките желаят или действително притежават?
 - в) Ако отговорът е „да“, дали желаното или действително ниво на банковия капитал влияе върху цикличността на кредитирането?
 - г) Ако отговорът е „да“, цикличното кредитиране оказва ли въздействие върху икономическия цикъл?
5. През юли 2011 г. Комисията предложи законодателен пакет за реформа на банковото регулиране, включително директива (ДКИ IV) и регламент (РКИ). Нейното предложение включва някои мерки, които биха могли да ограничат процикличността. Настоящият доклад завършва с прогноза за степента, до която тези мерки на антициклична политика могат да ограничат процикличното въздействие на ДКИ върху финансовия и икономическия цикъл.

2. ЦИКЛИЧНО РАЗВИТИЕ НА РЕГУЛАТОРНИТЕ КАПИТАЛОВИ ИЗИСКВАНИЯ

6. Налице е единодушие между националните надзорни органи, участвали в проучването на ЕЦБ през 2011 г., че минималният изискуем капитал (МИК) в ДКИ е по-силно обвързан с риска и има тенденция да е по-цикличен от предишните изисквания на Базел I. Увеличаването на цикличността на капиталовите изисквания се дължи основно на по-силната обвързаност на общата рамка към риска, по-специално по отношение на изчисляването на капиталовите изисквания съгласно вътрешнорейтинговия подход (IRB).
7. В количествения анализ на ЕЦБ бе разгледана степента, до която входящите параметри на риска за вътрешнорейтинговите модели, а именно вероятността от неизпълнение (PD) и прогнозната стойност на загубата при неизпълнение (LGD), както и експозициите, са свързани с макроикономически фактори и доколко това се изразява в цикличен МИК. Констатациите трябва да се

³ Количествена оценка на ЕЦБ включва тримесечни данни за периода от четвъртото тримесечие на 2008 г. до второто тримесечие на 2011 г. от около 80 банки, които използват вътрешнорейтинговия подход за изчисляване на капиталовите си изисквания. Качествената оценка се основава на данните от проучване на националните надзорни органи и проучването на банковото кредитиране (ПБК) в евростемата.

разглеждат по-скоро като предварителни показания, а не като стабилни емпирични резултати⁴.

8. ЕЦБ установи, че вероятността от неизпълнение на редовни корпоративни експозиции и експозиции на дребно има склонност към по-бързо нарастване при по-ниска макроикономическата активност, по-ниски цени на недвижимите имоти и по-висока безработица, което изпълнява една от предпоставките за циклични капиталови изисквания. В сравнение, за загубата при неизпълнение бе установено по-скоро ограничено циклично въздействие, което вероятно отразява факта, че стойностите на загубата при неизпълнение, използвани във вътрешните модели на банките, са донякъде по-инертни от тези за вероятността от неизпълнение и следователно отразяват по-бавно изменението на макроикономическата среда. Промените в експозицията бяха съпоставени със забавените промени в доверието на производителите и потребителите (показатели за икономическия цикъл) съответно при портфейлите с вземания от предприятия и при портфейлите с вземания от клиенти на дребно, което също предполага цикличност: банките намаляват експозициите към тези портфейли в условията на неблагоприятни икономически перспективи.

Като цяло оценката на входящите параметри за изчисленията на МИК показва някои компенсаторни ефекти между параметрите на риска от циклично развитие, като вероятността от неизпълнение или загубата при неизпълнение, от една страна, и цикличните промени на експозициите, от друга: при икономически спад въздействието на по-висока вероятност от неизпълнение може да бъде неутрализирано чрез намаляване на експозициите, когато те се комбинират като входящи параметри за изчисляването на МИК. Тези компенсаторни ефекти могат да направят цикличното въздействие върху общия МИК до известна степен неясно или дори нестабилно във времето, тъй като скоростта на корекции може да се различава за различните параметри и портфейли.

9. Резултатите от оценката на промени в общия МИК на банково равнище не показват значителна връзка между промяната в МИК и ръста на БВП за общата извадка на банково равнище (вместо на равнище портфейл). Когато анализът обаче е ограничен до банките от първа група⁵, съществува силна взаимовръзка между намаляването на ръста на БВП и увеличаването на МИК. Това вероятно посочва някаква цикличност на МИК за банките от първа група.
10. Следва да се отбележи, че данните бяха ограничени до банки, използващи вътрешнорейтингов подход, като бяха изключени редица по-малки банки от втора група, прилагащи стандартизирания подход. Следователно цикличността на МИК за банките от втора група като цяло може също да е значителна,

⁴ Има две основни особености: въвеждането на ДКИ е сравнително отскоро (усъвършенствани модели се използват от 2008 г.), което ограничава наличието на съответни данни за пълен бизнес цикъл и анализът зависи от различията между етапите на бизнес цикъла в различните държави; освен това в наличната извадка се включва неотдавнашната финансова криза, която създаде промени в поведението, а политическите намеси може да са нарушили основни поведенчески отношения.

⁵ Дадена банка спада към първа група, ако капиталът ѝ от първи ред надхвърля 3 млрд. EUR, добре диверсифициран е и банката извършва дейност на международно равнище. Всички останали банки са класифицирани като банки от втора група.

въпреки че статистическите доказателства за това попадат извън обхвата на проучването на ЕЦБ (виж § 19).

11. Има показатели за известна цикличност на МИК на равнище портфейл. За забавения ръст на БВП — основен показател на икономическия цикъл, значителната отрицателна взаимовръзка с МИК на портфейла с вземания от предприятия е в сила само за банките от първа група. Съществува обаче и значителна отрицателна взаимовръзка между забавянето на цените на търговските недвижими имоти и МИК за портфейла с вземания от предприятия за всички банки в извадката.

За портфейла с вземания от клиенти на дребно, ръстът на БВП също има взаимовръзка само с банките от първа група, макар и да е с по-малко значение. Промените в нивата на безработица имат значително влияние върху МИК на портфейла с вземания от клиенти на дребно за общата извадка, като няма съществена разлика за банките от първа група.

12. Като цяло цикличните ефекти на равнище портфейл изглеждат ограничени на банково равнище. Както вече бе указано в констатациите относно компенсаторните циклични ефекти между параметрите на МИК, това смекчаване вероятно се дължи предимно на корекцията на портфейла по отношение на размера и състава на общите банкови портфейли. Наблюдаваните прехвърляния на активи обаче вероятно са предизвикани по-скоро от финансовата криза, отколкото от промени в самите основни параметри на риска. Например, банките могат да имат за цел постигането на по-висока стойност на активите, допустими за обезпечение на провежданите от централната банка операции за поддържане на ликвидността, с които да подобрят ликвидността си и да могат да се възползват от евтино финансиране от централната банка. Ако нямаше криза, МИК можеха да бъдат по-циклични.
13. Важен допълнителен фактор, който може да допринесе за цикличността на минималните капиталови изисквания, произтича от действията за определяне на външен рейтинг на някои специфични активи, включени в баланса на банката. Значителен брой банки в държавите от ЕС прилагат (изцяло или частично) стандартизирания подход (SA) за изчисляването на капиталовите си изисквания. Тъй като SA разчита до голяма степен на използването на външни рейтинги за регулаторни цели, всяка цикличност на външните рейтинги би довела също така до циклични изменения на капиталовите изисквания⁶. Банките, използващи SA, могат да бъдат допълнителна и значителна причина за процикличност в банковото кредитиране, предизвикана от ДКИ.
14. Освен това изискванията на агенциите за кредитен рейтинг (АКР) са важни фактори при решенията за разпределяне на капитала на банките, защото банките често се стремят към поддържането или постигането на целеви рейтинг като част от бизнес стратегията, което може да доведе до по-висок и по-цикличен коефициент на капиталова адекватност в сравнение с изискваното съгласно ДКИ.⁷

⁶ Вж. коментар и графики 1, 2 и 3 в придружаващия работен документ на службите на Комисията.
⁷ Вж. също раздел 6.4.

3. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА КАПИТАЛОВИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ВЪРХУ РАВНИЩЕТО НА КАПИТАЛ В БАНКИТЕ

15. Способността и готовността на банките да отпускат кредити зависи отчасти от степента, до която са задължителни минималните капиталови ограничения. Процикличният МИК, който нараства по време на икономически спад, би намалил по-рязко банковия капиталов буфер над минимума, принуждавайки една благоразумна банка да потърси повече капитал или пък да намали МИК, като ограничи кредитирането.
16. Научната литература относно поведението на банковите капиталови буфери през икономическия цикъл като цяло установява, че банковите капиталови буфери над МИК намаляват при увеличаване на икономическата активност, което предполага прекомерно поемане на риск при икономически подем и намаляване на кредитирането при икономически спад⁸.
17. Емпиричният анализ на ЕЦБ установява леки взаимовръзки между ръста на БВП и стабилните капиталови буфери, което предполага обратното поведение – по-големи буфери при икономически подем и по-ниски буфери при икономически спад. С оглед обаче на краткия период на извадката и увеличаването вследствие на кризата на капиталовия буфер през второто полугодие на 2010 г. и първото полугодие на 2011 г., тези наблюдения трябва да се приемат предпазливо⁹.
18. Равнищата на капитала, държан от банките, също могат да бъдат управлявани от очакването на бъдещи регулаторни изисквания. Бъдещите изисквания обхващат регламента, определен в споразуменията „Базел III“, неотдавнашните мерки на ЕБО¹⁰ и всички други допълнителни разпоредби на национално равнище относно коефициентите на капиталова адекватност на банките, които наскоро бяха одобрени или се очаква да бъдат одобрени в близко бъдеще. Като цяло проучването посочва значителното въздействие на регулаторните промени едновременно върху балансите им и политиките на кредитиране, включително стандартите за кредитиране¹¹.

⁸ Вж. например Ayuso, Perez and Saurina (2004), Bikker and Metzmakers (2004), Lindquist (2004). Jokipii and Milne (2008) и Stolz and Wedow (2011).

⁹ ЕЦБ отбелязва обаче, че няколко теоретични труда (напр. Heid (2007), Zhu (2008), Jokivuolle, Kiema and Vesala (2009) и Repullo and Suarez (2009) посочват вероятността от промяна в поведението на капиталовия буфер на банките при преминаване към рамката Базел II. Банките могат да решат да работят с допълнителни буфери и по по-далновиден начин, да се подсиgurят срещу очаквания по-циклически МИК. Това може да доведе до капиталови буфери, които се изменят заедно с цикъла — по-големи при икономически подем и обратно.

¹⁰ ЕБО определя целево равнище на капитала за 70 европейски банки, състоящо се от две части, които трябва да бъдат изпълнени до юни 2012 г. Първата част е временен капиталов буфер срещу експозиции към държавен дълг, по пазарни цени от септември 2011 г. Втората част се състои в повишаване на съотношението на базовия капитал от първи ред на 9 %.

¹¹ Вж. графики 4, 5, 6, 7 с някои резултати от проучването на банковото кредитиране (ПБК) в еврозоната относно въздействието на регулаторните промени върху поведението на банките при отпускане на кредити. Трябва да се подчертае обаче, че това е различно явление от процикличността на съществуващите изисквания.

19. ЕБО има публично оповестени предварителни данни от акцията по рекапитализация¹². В резултат от общите планирани действия се постига предварителен съвкупен капиталов излишък от приблизително 26 %. Действията са насочени предимно към преки капиталови мерки, с които да бъдат покрити 96 % от недостига на капитал и които представляват 77 % от общия размер на предложените дейности. Повечето от тях са набирани на капитал, неразпределена печалба и превръщане на хибридните инструменти в обикновени акции. Останалите 23 % от общата стойност на действията покриват мерките, засягащи рисковопретеглените активи (RWA). След като се вземат предвид мерките, произтичащи от решенията на ЕС за предоставяне на държавна помощ за реструктуриране на банките или от други държавни програми, ефектът от действията върху намаляване на кредитирането за реалната икономика би бил по-малко от 1 % от общата сума. Комисията, ЕБО и ЕЦБ обаче са решени да наблюдават отблизо процеса на намаляване на обема на кредитите, независимо дали е свързан или не с плана за рекапитализация. По-специално тъй като намаляването на обема на кредитите е вероятно да настъпи във връзка с неосновни дейности и/или извън юрисдикция на страната по произход, е важно тясното сътрудничество между страната по произход и приемащата страна в рамките на ЕС и извън него.

Освен това, делът на банките от еврозоната в общото кредитиране за Централна и Източна Европа (ЦИЕ) (47,3 %) е висок в сравнение с други нововъзникващи пазарни икономики, което предполага много високо ниво на кредитна зависимост и особено висока чувствителност към решенията на дружествата майки за намаляване на обема на кредитите. За някои конкретни държави в региона предоставянето на кредити се контролира почти изцяло от банковите групи от еврозоната¹³.

4. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА КАПИТАЛОВИТЕ РАВНИЩА НА БАНКИТЕ ВЪРХУ ТЯХНАТА КРЕДИТНА ДЕЙНОСТ

20. Повечето национални надзорни органи заявиха, че има ясна връзка между политиките за управление на капитала на банките и техните процедури за отпускане на кредити. В повечето случаи регулаторните капиталови изисквания на ДКИ играят важна роля. Органите обаче не са открили очевидно въздействие на регулаторните капиталови изисквания върху определени класове активи или категории заеми.

Други фактори, определящи политиките за управление на капитала, затрудняват да се разграничи въздействието на ДКИ върху банковото кредитиране. Такива фактори включват политиките на банките за поемане на прекален риск, тестовите за устойчивост, изискванията по стълб I/II и RAROC¹⁴ и целите за увеличаване на портфейла. По отношение на други свързани с

¹² Уебсайт на ЕБО, 9 февруари 2012 г., <http://www.eba.europa.eu/News--Communications/Year/2012/The-EBAs-Board-of-Supervisors-makes-its-first-aggr.aspx>

¹³ Вж. Таблица 1: Банкови активи на ЕС и графики 8 и 9 от работния документ на службите на Комисията за допълнителна информация и дискусия относно трансграничното предлагане на кредити.

¹⁴ Коригираната с риска капиталова възвръщаемост — мярка за рентабилност, основана на риска .

търсенето и предлагането фактори, които могат да повлияят на цикличността на експозициите по отпуснати кредити, органите имат различни възгледи, но тези други фактори най-често се възприемат като по-важни от регулаторните капиталови изисквания. Съответните фактори за кредитното предлагане включват макроикономическата среда (цената на финансиране, наличността на капитал и ликвидността, пазарното доверие) и индивидуалните банкови стратегии за кредитиране. Кредитното търсене се влияе основно от макроикономическите условия (икономическия растеж, инфлацията, безработицата, промените в доходите, несъстоятелността, потреблението (очаквания), износа и др.), но пазарните условия (лихвени проценти, възможности за финансиране) също бяха посочени. Органите отбелязаха също така, че обезценката и отписването на кредити са по-циклични от регулаторните капиталови изисквания за кредитната дейност. Отчитането по справедлива стойност и МСФО също се смятат за важни стимули за кредитната дейност на банките.

5. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ДОСТЪПА ДО КРЕДИТИРАНЕ ВЪРХУ ИКОНОМИЧЕСКИЯ ЦИКЪЛ

21. Количествено определяне на въздействието на промените в МИК върху кредитирането и БВП остава трудно. ЕЦБ преразглежда резултатите от анализа, извършен от Групата за макроикономическа оценка (BIS, 2010 г.), която бе създадена от Базелския комитет по банков надзор и Съвета за финансова стабилност, за да оцени макроикономическите ефекти от прехода към по-високи изисквания по отношение на капитала и ликвидността съгласно Базел III. Това проучване обаче се споменава само за сведение, тъй като то се концентрира върху еднократното преминаване към по-високи изисквания, вместо върху определянето на стандартно паралелно движение между МИК, кредитирането и БВП.
22. Групата за макроикономическа оценка (ГМО) отбелязва, че стандартните макроикономически модели не позволяват директното проучване на ефектите от промените в пруденциалната политика върху кредитирането и БВП. Въпреки че различните модели, използвани от ГМО, улавят много от основните аспекти, не съществува един-единствен модел, който да включва всички съответни механизми. Поради това проучването представя осреднения резултат от няколко модела като централна оценка на въздействието в различните модели и държави¹⁵.
23. Предвид обаче всички особености на количествения анализ на ЕЦБ на цикличността на МИК, например много ограничените данни и въздействието на финансовата криза посредством допълнителни регулаторни промени, правителствени намеси и поведенчески промени, изглежда, че е твърде рано да се направи количествена оценка за размера на процикличното въздействие на капиталовите изисквания на ДКИ върху кредитирането и БВП.

¹⁵

Вж. графика 10: Резултати от проучването на модели на Групата за макроикономическа оценка в работния документ на службите на Комисията.

6. МЕРКИ СРЕЩУ ПРОЦИКЛИЧНОСТТА

24. През юли 2011 г. Комисията предложи законодателен пакет за реформа на банковото регулиране, включително директива (ДКИ IV) и регламент (РКИ). Този пакет е в следствие на споразумението „Базел III“ и ще изпълни важната цел да се запази предоставянето на кредити на реалната икономика в ЕС.
25. Предложението включва набор от мерки, които могат да ограничат процикличността в банковото кредитиране: единен правилник, антицикличен капиталов буфер, въвеждане на коефициент на ливъридж, ограничена зависимост от агенциите за кредитен рейтинг във връзка с пруденциалните изисквания и обхват на бъдещи мерки за подобряване на достъпа до кредити за малките и средните предприятия.

6.1. Единен правилник

26. Както е отбелязано по-горе в § 25, поради интеграцията на банковия сектор в ЕС намаляването на обема на кредитите в международни банки в отговор на определени от националните надзорни органи регулаторни изисквания може да се случи извън юрисдикцията на държавата по произход. Въвеждането на единен правилник не само ще намали регулаторния арбитраж, но и ще ограничи процикличните ефекти на асиметричното намаляване на обема на кредитите в „приемащите държави“.

6.2. Антицикличен капиталов буфер (АКБ)

27. Основна регулаторна мярка в отговор на очакваната процикличност на банковото кредитиране е антицикличният буфер (АКБ), който е неразделна част от предложението за ДКИ IV на Комисията. Този допълнителен буфер, изграждан постепенно при благоприятна икономическа конюнктура, може да бъде използван при икономически спад, за да се даде възможност на банките да поемат загубите си по контролиран начин, който да не води до скъпоструващи увеличения на цената на кредита, които могат да утежнят рецесията. Той ще смекчи както факта, че регулаторните изисквания не се променят съответно при натрупването на риск на макроравнище, така и тяхната цикличност.
28. Тъй като динамиката може да бъде много различна на различните пазари, буферите се определят въз основа на националните пазари. Европейският съвет за системен риск ще отговаря за разработване на общи насоки и ще улеснява и координира този макропруденциален инструмент в рамките на своя мандат.
29. В доклада на ЕЦБ се изтъква, че въпреки че има някои концептуални въпроси, които възникват по отношение на практическото прилагане на АКБ¹⁶, общият обем на АКБ би следвал ясна антициклична тенденция. В съответствие с кредитния ръст в годините преди кризата и въз основа на хипотетичното прилагане на АКБ през 2005 г. буферната референтна стойност щеше да

¹⁶ ЕЦБ разглежда референтното ръководство на споразумението „Базел III“, съотношението кредит към БВП в различните държави членки.

нарасне постепенно и да достигне максимална стойност от около 290 млрд. EUR за всички държави в ЕС през 2007 г.¹⁷

6.3. Коефициент на ливъридж

30. Коефициентът на ливъридж е допълнително капиталово изискване, което може да стане задължителна горна граница на ливъриджа над определено кратно число на активите спрямо капитала от първи ред. Това би помогнало да се ограничи прекомерното банково кредитиране по време на подем на икономическия цикъл, когато банките имат стимул да увеличат балансите си, без да осигурят съответното увеличение на капитала.
31. В съответствие с Базел III Комисията предложи коефициента на ливъридж като мярка по стълб 2, „с идеята постепенно да се превърне в задължителен инструмент (стълб 1) след подходящ преглед и калибриране“. Тъй като коефициентът на ливъридж е нов инструмент за ЕС (и в сегашния си вид за почти целия свят), Комисията предложи да се подходи внимателно, като се предвиди задълбочен преглед и успореден период на тестване преди да се вземе решение относно окончателната форма на инструмента¹⁸.

6.4. Агенциите за кредитен рейтинг (АКР)

32. Агенциите за кредитен рейтинг (АКР), както и икономическите капиталови модели могат също да играят важна роля при определянето на действителното капиталово равнище на банките. Както е отбелязано в § 13, външните рейтинги са тясно свързани с икономическия цикъл, което предполага, че свързаните с тези рейтинги капиталови изисквания също ще следват ясен цикличен модел, най-малко на равнището на отделните експозиции. Силната зависимост на стандартизиращия подход за кредитния риск от външните рейтинги означава, че този въпрос е от особено значение за банките, които все още не са преминали към използването на вътрешнорейтинговия подход.
33. С оглед на това, с предложението за ДКИ IV се насърчава използването на вътрешни рейтинги, като в същото време се намали броят на позоваванията на външни рейтинги и се засилят разпоредбите относно начина, по който външните рейтинги могат да се използват¹⁹. Спазва се принципът на пропорционалност, като се дава възможност на по-малките кредитни институции и инвестиционни посредници да изберат вътрешнорейтинговия подход, който е по-слабо обвързан с АКР (и по-силно обвързан с риска), като се позволи използването на възможно най-простите процедури за определяне

¹⁷ Вж. графика 11 в работния документ на службите на Комисията.

¹⁸ В предложението за ДКИ IV на ЕБО се възлага задачата да подготви доклад относно ефективността и въздействието на коефициента на ливъридж, който да предостави на Комисията преди юни 2016 г. Въз основа на доклада на ЕБО Комисията ще докладва на Европейския парламент и на Съвета до 31 декември 2016 г. относно ефективността и въздействието на коефициента на ливъридж и „при необходимост“ през 2018 г. ще внесе законодателно предложение за въвеждането на коефициента на ливъридж (член 482, параграф 1).

¹⁹ На международно равнище Съветът за финансова стабилност (СФС) издаде през октомври 2010 г. принципи за намаляване на зависимостта на властите и финансовите институции от рейтингите, присъждани от агенциите за кредитен рейтинг.
(http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_101027.pdf)

на рейтинг²⁰. Използването на вътрешнорейтинговия подход налага извършването на независима оценка на риска и насърчава използването на подобри техники за управление на риска, с помощта на които да се контролира кредитният риск в банковите портфейли.

34. Освен това Комисията на 15 ноември 2011 г. прие законодателно предложение²¹, което предвижда общо задължение за всички регулирани финансови институции да направят свои собствени оценки на кредитния риск, като по-късно през 2012 г. ще бъде направено подобно предложение за застрахователните дружества. Освен това Комисията участва активно и оказва подкрепа на работата на експертите в Базел, която има за цел да намали значението на рейтингите като критерий за определяне на ликвидните активи и търси алтернативи за изчисление на капиталовите изисквания за секюритизирани инвестиции. Всичко това трябва да намали процикличността на финансовото регулиране, предизвикана от прекаленото използване на рейтинги на АКР.

6.5. Малки и средни предприятия (МСП)

35. МСП са по-силно зависими от банките, тъй като те имат по-малко възможности да намерят алтернативни източници на финансиране, и процикличността на капиталовите изисквания може значително да се отрази на растежа в реалната икономика посредством свитото кредитиране за МСП, тъй като те са гръбнака на европейската икономика²².
36. Проучването на ЕЦБ „SAFE“ установи, че достъпът до банкови заеми за МСП се е влошил в периода април— септември 2011 г., като тенденцията беше потвърдена в проучването, проведено през октомври 2011 г. — март 2012 г. Според резултати от последните проучвания финансовите нужди на МСП от еврозоната са нараснали, като 19 % от участниците в допитването (спрямо 17 % в предходното допитване) са отговорили, че техните нужди (търсене) от банкови заеми са нараснали през отчетния период, докато 11 % са отчетили спад в нуждите, (спрямо 12 % в предходното допитване). Като цяло 20 % (спрямо 14 % в предходното допитване) от фирмите отчитат влошаването на наличността (предлагане) на банкови заеми²³.

В същото време в последното тримесечно прочуване (от април 2012 г.) на ЕЦБ на банковото кредитиране (ПБК) затагването на кредитните стандарти за заеми, предоставяни на МСП, падна от 28 % през четвъртото тримесечие на 2011 г. до 1 % през първото тримесечие на 2012 г., като затагването на кредитните стандарти за групата на нефинансовите корпорации като цяло падане от 35 % на 9 %, което представлява много по-голям спад в сравнение с очакванията на

²⁰ Съображения 28 — 29 от предложението за РКИ от юли 2011 г.

²¹ Вж. http://ec.europa.eu/internal_market/securities/agencies/index_en.htm за повече информация

²² МСП представляват 99,8 % от предприятията, 66,9 % от служителите и 58,4 % от брутната добавена стойност в ЕС на 27-те (Оценка от 2010 г. на Евростат/националните статистически институти на държавите членки/Cambridge Econometrics/ECORYS)

²³ Проучване на достъпа до финансиране на малки и средни предприятия (МСП) в еврозоната (SAFE) на разположение на следния адрес: <http://www.ecb.europa.eu/stats/money/surveys/sme/html/index.en.html>

участниците по време на предходното проучване. Това би могло да се обясни с явен спад в нетния процент на банките от еврозоната, които отчетоха, че свързаните с финансирането разходи и балансовите ограничения са довели до затягане на кредитните стандарти – 8 % от банките отчетоха тежки пазарни условия за финансиране в сравнение с 28 % преди това. Независимо от това, наблюдаваното облекчаване на дори по-силно затягане на кредитните стандарти не разрешава предизвикателствата пред финансиране за МСП.

37. Действащата ДКИ осигурява благоприятно третиране на експозициите към МСП. В предложението за ДКИ IV капиталовите изисквания са по-строги за всички експозиции на кредитен риск, което означава, че МСП запазват преференциалното си третиране по силата на Базел II спрямо други експозиции. Въпреки това Комисията е поискала ЕБО да анализира и докладва за използваните понастоящем рискови тегла при кредитирането на МСП и праговете, използвани за определяне на МСП в контекста на новите стандарти от споразумението Базел III. Вариантите за допълнително подобряване на благоприятното третиране на експозициите към МСП включват например намаляване на рисково тегло от 75 % на 50 % и повишаване на прага на експозиция към МСП от 1 млн. EUR на 2 млн. или 5 млн. EUR. Комисията ще разгледа внимателно тези варианти като част от основната цел на ДКИ IV за засилване на финансовата стабилност.
38. Важно е също така да се отбележи, че поради ограниченията, които банките налагат на кредитирането за МСП, се очаква тези предприятия да се възползват в най-голяма степен от намаляването на процикличността в резултат от засилените антициклични мерки, предвидени в ДКИ IV.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

39. ЕЦБ откри някои доказателства за цикличен МИК, свързан с циклична вероятност от неизпълнение (PD) за по-големи банки от първа група, които използват вътрешнорейтинговия подход за кредитен риск, който се компенсира до известна степен от циклични експозиции (т.е. намаляващи в периоди на икономически спад). Въпреки че цикличните МИК се установяват до известна степен на равнище портфейл (корпоративен и на дребно), изглежда, че ефектът се коригира на ниво банка, когато се разгледа цялата извадка от банки.
40. Тази корекция може да се дължи основно на предизвикани от кризата промени в портфейла, например с цел придобиване на повече активи, допустими като обезпечение за провеждани от централната банка операции за поддържане на ликвидността, и следователно, ако кризата не беше настъпила, можеше да има по-категорични доказателства за цикличност на МИК. Банки, използващи стандартизирания подход, може също да имат цикличен МИК, тъй като методът разчита на външни рейтинги на АКР, които също са циклични.
41. Способността и готовността на банките да отпускат заеми зависи от това до каква степен изискванията за минималния капитал са задължителни. Въпреки че изчисленият съгласно настоящата директива за капиталовите изисквания (ДКИ) МИК е възможно да окаже известно въздействие върху реалните равнища на държания от банките капитал, очакванията за по-строги бъдещи

регулаторни изисквания, наред с редица други фактори, може да доведат до капиталови равнища, значително над МИК, което ще се отрази съществено върху кредитните политики и балансите. Това обаче е определящ фактор, който се различава от цикличния характер на действащото законодателство.

42. ДКИ IV, с която ЕС ще приложи споразумение Базел III, слага край на старата структура, като въвежда по-строги МИК по отношение на качеството и количеството на изисквания капитал, както и нови изисквания за ликвидност и ливъридж. Важно е, че тя ще включва редица антициклични мерки, включително единен европейски правилник, антицикличен капиталов буфер, коефициент на ливъридж и мерки относно АКР и МСП. Ако е необходимо, прилагането на мерки ще става постепенно във времето, с цел да се избегнат проциклични ефекти.

8. БИБЛИОГРАФСКИ ИЗТОЧНИЦИ

Базелски комитет за банков надзор, Банка за международни разплащания (БМР), 16 декември 2010 г., „Базел III: глобална регулаторна рамка за по-стабилни банки и банкови системи“, достъпен на: <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>

БМР (2010 г.), Група за макроикономическа оценка: Междинен доклад, „Оценка на макроикономическото въздействие от преминаването към по-строги капиталови изисквания и изисквания за ликвидността“, август 2010 г., достъпно на адрес: <http://www.bis.org/publ/othp10.pdf>

ЕЦБ, ЕБО (2012 г.), Цикличност на капиталовите изисквания, втори доклад

ЕЦБ (2010 г.), „Банкови структури в ЕС“, достъпен на адрес:

<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/eubankingstructures201009en.pdf>

Европейска комисия, юни 2010 г. „Доклад на Комисията до Съвета и до Европейския парламент относно въздействието на Директива 2006/48/ЕО и Директива 2006/49/ЕО върху икономическия цикъл“, достъпен на адрес:

http://ec.europa.eu/internal_market/bank/docs/regcapital/monitoring/23062010_report_en.pdf

Включва също допълнителни препратки

Европейска комисия, юли 2011 г., Нови предложения за капиталовите изисквания (ДКИ IV), допълнителна информация е на разположение на адрес:

http://ec.europa.eu/internal_market/bank/regcapital/index_en.htm